

Dosarul nr. 2-21608/21
2-21138386-12-2-17092021-1

H O T Ă R Ă R E
În numele legii

26 iunie 2023

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău /sediul Centru/

Instanța compusă din:

Președintele ședinței,

Judecătorul

Grefier

Diana Tricolici

Vadim Bulachii

cu participarea reclamantului Morari Viorel, pârâtului Diacov Ivan, reprezentat de avocatul Cecan Liudmila, împuternicită prin mandatul nr. 1676770 din 03.05.2023

examinând în ședință de judecată publică acțiunea civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Morari Viorel către Diacov Ivan privind constatarea lezării onoarei, demnității și reputației profesionale prin afirmațiile expuse în cadrul interviului și difuzate direct de la radio „Europa Liberă”, obligarea de dezmințire în mod public a informației defăimătoare și de a cere scuze în cadrul unei conferințe de presă, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată

A CONSTATAT :

Argumentele participanților la proces:

1. Pe 16 septembrie 2021, Morari Viorel s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată către Diacov Ivan privind constatarea lezării onoarei, demnității și reputației profesionale prin afirmațiile expuse în cadrul interviului și difuzate direct de la radio „Europa Liberă”, obligarea de dezmințire în mod public a informației defăimătoare și de a cere scuze în cadrul unei conferințe de presă, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.
2. Reclamantul în motivarea acțiunii a indicat că, la 18 august 2021 în cadrul interviului la Radioul „Europa Liberă” pârâtul a făcut declarații defăimătoare și false în adresa sa, care pot fi vizionate prin accesarea următorului link: [https://moldova.europalibera.org/a/ion-diacov-\(fost-procuror-%C8%99ef-chi%C8%99in%C4%83u\)-ast%C4%83zi-stoianoglo-nu-decide-nimic-/31416242.html](https://moldova.europalibera.org/a/ion-diacov-(fost-procuror-%C8%99ef-chi%C8%99in%C4%83u)-ast%C4%83zi-stoianoglo-nu-decide-nimic-/31416242.html).

A menționat că în cadrul acestui interviu, Diacov Ivan cu rea-credință a adus ofensă în adresa sa, afirmând următoarele:

„Adoptarea actualei legi în formula prezentată de Vladislav Gribincea și Viorel Morari va duce la criminalizarea procuraturii și va transforma-o într-o bătă politică”.

„Dar n-o mai schimbă! Până acum ședea în spate Chitroagă, acum o să stea Morari, Morari o să conducă procuratura, Morari s-a activizat... Iată, Morari acum a propus: „Stoianoglo, la pușcărie!”. Morari dictează din spate, Morari are un țuhal de

dolari, el doarme pe dolari, el are bani de vândut și el nu se teme. El nu vrea funcția înapoi, lui să-i dea garanție că n-au să-i facă nimic și să-i dea voie să se ocupe cu treburile lui. Atât!”.

„Ca o pildă, eu zic. Dacă vine Vladislav Gribincea, înseamnă că Morari o să stea acolo și o să-i spună: „Fă acolo, fă acolo... ”. Ce știe Vladislav Gribincea, pe cine știe el? El trebuie să vină cu 3 adjuncți ai lui, pe cine o să aducă el? Oameni buni o să aducă, cinstiți”.

Morari Viorel a subliniat că aceste acuzații nefondate aduc atingere onoarei și reputației sale. Consideră că un asemenea mod de exprimare constituie o ingerință nejustificată în viața privată și profesională a reclamantului, deoarece antrenează consecințe negative, în primul rând, asupra imaginii sale, afectându-i onoarea și demnitatea, prin denigrarea imaginii în fața colegilor, în familie, în societate și în al doilea rând, îi afectează reputația profesională prin crearea suspiciunii de persoană coruptă, ceea ce nu corespunde adevărului.

A enunțat că, prin declarațiile din 18 august 2021 pârâtul a depășit limitele admise pentru exprimarea unei opinii critice, deoarece a expus niște aberații. Consideră că sunt limite la dreptul de a răspândi informații publicului și trebuie să fie instituită o balanță între acest drept și drepturile celor afectați.

La 19 august 2021, pârâtului Diacov Ivan i-a fost adresată o cerere prealabilă pe care acesta a recepționat-o la data de 21 august 2021. Prin cererea expediată, reclamantul a solicitat dezmințirea afirmațiilor defăimătoare și expunerea publică a scuzelor de rigoare, însă somația a rămas fără răspuns. Temeinicia solicitărilor expuse atât în cererea prealabilă, cât și în cererea de chemare în judecată este susținută de faptul că toate declarațiile din cadrul interviului, în partea ce-l vizează sunt false și lezează demnitatea, onoarea și reputația profesională, care sunt valori supreme protejate, atât de legislația națională, cât și de cea internațională.

Reclamantul consideră că pârâtul Diacov Ivan a lansat informații cu un caracter acuzator fals, or, acesta nu deține și nu a prezentat nicio probă în susținerea informațiilor în cauză nici la momentul expunerii acestora, nici ulterior.

Menționează că la momentul răspândirii informației defăimătoare și utilizării injuriilor în adresa sa, acesta nu a avut statutul de persoană publică în sensul Legii 64/23.04.2010, deoarece conform comunicatului Procuraturii Generale din 13 august 2021 au fost încetate raporturile de serviciu cu procurorul Morari Viorel și informația defăimătoare nu se referă la calitatea acestuia de persoană publică.

A relatat că, persoanele care exercită funcții publice pot fi supuse criticii, iar acțiunile lor verificării din partea mass-mediei, în ceea ce privește modul în care și-au exercitat sau își exercită atribuțiile, în măsura în care acest lucru este necesar pentru a asigura transparența și exercitarea responsabilă a atribuțiilor lor (art. 9 alin. (4) Legea 64/23.04.2010). La caz, prin defăimările și injuriile expuse de către pârât, susține reclamantul că i-au fost generate în consecință condamnarea morală de către opinia publică, inclusiv prin distorsionarea imaginii în conștiința societății.

Reclamantul explică că prin defăimare i-au fost cauzate suferințe psihice de o gravitate considerabilă, deoarece a fost lezată onoarea, demnitatea și reputația

profesională, pentru crearea căroro a muncit mulți ani în calitate de persoană cu funcții de demnitate publică, pe care le-a deținut.

În aceeași ordine de idei a atenționat că în calitate de persoană privată a avut de suferit moral, deoarece imaginea sa a fost lezată și în fața colegilor, rudelor, persoanelor cu care are relații interpersonale, nelegate de funcția pe care a deținut-o. Gradul de răspândire a afirmațiilor este extrem de larg, portalurile care au difuzat declarațiile pârâtului au fost accesate nelimitat de public, de asemenea, acestea au constituit și subiecte de știri la mai multe posturi naționale de televiziune.

3. Morari Viorel solicită constatarea lezării onoarei, demnității și reputației profesionale prin afirmațiile pârâtului Diacov Ivan expuse în cadrul interviului din 18 august 2021, difuzate direct de la radioul „Europa Liberă” ce se referă la persoana lui Morari Viorel; obligarea pârâtului Diacov Ivan să dezmință public și să-și ceară scuze, personal, în cadrul unei conferințe de presă, informațiile defăimătoare cu privire la persoana lui Morari Viorel, prin comunicarea publicului, și anume: „Subsemnatul Ivan Diacov îmi cer scuze publice de la domnul Morari Viorel pentru ofensa adusă în cadrul interviului de la radioul „Europa Liberă” din 18 august 2021. Recunosc că am mințit, nu am nicio probă referitor la cele declarate de mine. Toate declarațiile au fost făcute pentru ai prejudicia imaginea lui Morari Viorel”. A mai solicitat despăgubirii pentru prejudiciul moral cauzat prin lezarea onoarei, demnității și reputației profesionale în mărime de 50000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.
4. În ședința de judecată reclamantul Morari Viorel a susținut cererea de chemare în judecată cu toate motivele de fapt și de drept indicate și a solicitat admiterea acesteia. Reclamantul a explicat că în cadrul interviului la Radioul Europa Liberă Moldova, ex-procurorul Diacov Ivan cu rea-credință i-a adus ofensă. A menționat că, acuzațiile pârâtului îi aduc atingere onoarei, demnității și reputației profesionale. Consideră că un asemenea mod de exprimare constituie o ingerință nejustificată în viața privată și profesională a sa, deoarece antrenează consecințe negative, în primul rând, asupra onoarei și demnității, prin denigrarea imaginii în fața colegilor, în familie, în societate și, în al doilea rând, asupra reputației profesionale prin crearea unei percepții false. În aceeași ordine de idei, a enunțat că restul alegațiilor lui Diacov Ivan privind persoana sa, sunt false și au ca obiectiv denigrarea imaginii. A susținut că, în exercitiul funcției de procuror a respectat cu strictețe prevederile legislației naționale și internaționale, iar activitatea de procuror a fost orientată pentru respectarea jurământului depus la accederea în această funcție. Astfel, reclamantul a reiterat că i-a fost grav afectată imaginea de procuror, ce pune în dificultate activitatea ulterioară a sa în organele Procuraturii sub aspectul lipsei încrederii din partea publicului. Reclamantul a reiterat că pârâtul și reprezentantul său nu au adus nicio probă în conformitate cu art.117 - 118 Cod de procedură civilă, care ar putea demonstra veridicitatea declarațiilor pârâtului din 18 august 2021 în cadrul interviului la Radioul „Europa Liberă”.

Referitor la cuantumul prejudiciului moral cauzat a menționat că a fost estimat prin prisma intensității și duratei emoțiilor re trăite ca rezultat al acuzațiilor pârâtului. Pârâtul anterior a deținut funcția de procuror, iar acuzațiile lui se referă la îmbogățire ilicită, or,

prin afirmațiile făcute a dori discreditarea reclamantului prin deținerea mijloacelor financiare necorespunzătoare veniturilor legale.

5. În ședința de judecată pârâțul Diacov Ivan, reprezentat de avocatul Cecan Liudmila nu a recunoscut pretențiile înaintate prin cererea de chemare în judecată și a solicitat respingerea acesteia în baza temeiurilor de fapt și de drept invocate în referința depusă.

Pârâțul a explicat că cerințele înaintate de Morari Viorel sunt neîntemeiate, deoarece nu a acționat cu rea-credință vis-a-vis de reclamant. A explicat că a expus doar judecăți de valoare, păreri ipotetice și de principiu, nu a făcut "acuzații", așa cum susține reclamantul.

Susține că, actualmente nu exercită funcția de procuror și, prin definiție, nu poate aduce cuiva acuzații, inclusiv și reclamantului, care pretinde la o "reputație" profesională "ireproșabilă" de procuror. A explicat că în interviu acordat și-a expus opinia sa, și nu a avut intenția de a defaima pe reclamant.

A mai indicat pârâțul că, alegațiile expuse de către acesta la 18 august 2021 în cadrul interviului la Radioul „Europa Liberă”, nu constituie ingerințe nejustificate în viața privată și profesională a reclamantului și nu "antrenează" consecințe negative asupra imaginii personale ale reclamantului, la fel cum nu i se afectează onoarea și demnitatea. Consideră că persoanei vizate nu-i poate fi denigrată imaginea față de societate, colegi, familie, nefiind pasibil a-i fi afectată reputația profesională. Ce ține de pretinsele suspiciuni de persoană coruptă, a explicat că este o percepție generală, acceptată și invocată de însăși reclamant, indiferent de faptul, dacă aceasta corespunde sau nu adevărului. Consideră că, toate expresiile expuse în cadrul interviului sunt figuri de stil, metafore, păreri obținute urmare a mai multor informații difuzate în presă, inclusiv din faptul că persoana vizată a fost trasă la răspundere disciplinară, apoi și penală, ceea ce, de la sine, deja constituie un substrat faptic, evident și credibil, cu atât mai mult că pretinde a fi persoană publică, care este supusă unui grad mai mare de critică. Bunăoară, ipoteza că: "Adoptarea actualei legi în formula prezentată de Vladislav Gribincea și Viorel Morari va duce la criminalizarea procuraturii și o va transforma într-o bătă politică", în mod evident nu este un fapt sau o constatare, ci o opinie.

A reiterat că aceasta expresie nu conține un fapt, fals sau adevăr, ci doar o părere și o interpretare a eventualelor posibilități. Tot așa și fraza,: „Dar n-o mai schimbă! Până acum ședea în spate Chitroagă, acum o să stea Morari, Morari o să conducă procuratura, Morari s-a activizat... Iată, Morari acum a propus: „Stoianoglo, la pușcărie”. Morari dictează din spate, Morari are un țahal de dolari, el doarme pe dolari, el are bani de vândut și el nu se teme. El nu vrea funcția înapoi, lui să-i dea garanție că n-au să-i facă nimic și să-i dea voie să se ocupe cu treburile lui atât!”. Cinsideră pârâțul că a exprimat un șir de păreri si figuri de stil, inclusiv și metafore, dar care la general, nu afectează reclamantul cu nimic.

A explicat că, toate pretențiile invocate în cererea prealabilă și în cererea de chemare în judecată se încadrează în așa noțiuni, precum libertatea de gândire, libertatea de comunicare, libertatea de exprimare, garantate de art. 10 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Consideră că cele difuzate

în cadrul interviului conțin doar judecăți de valoare, păreri, ipoteze, metafore și nu fapte absolute.

În concluzie pârâtul a considerat caracterul neîntemeiat al tuturor argumentelor invocate de reclamant, solicitând respingerea cererii de chemare în judecată.

6. Avocatul Cekan Liudmila în interesele pârâtului a susținut că nu este clar prin ce metodă s-a manifestat efectele negative ale interviului, argumentele precum că ”denegrează imaginea reclamantului în fața colegilor, familiei, societate”. A reiterat că nu este clar prin ce se manifestă suferințele morale ale reclamantului.

A explicat că din conținutul interviului nu se aude nicio atingere în adresa persoanei lui Morari Viorel, acest fapt a fost confirmat și de pârât în cadrul ședinței de judecată. Avocatul pârâtului evidențiază că art. 2 al Legii nr. 64 din 23.04.2020, indică expres ce înseamnă defăimare, răspândire a informației false care lezează onoarea, demnitatea și/sau reputația profesională a persoanei. Astfel, a explicat că chiar reclamantul în cererea de chemare în judecată a indicat și a susținut în ședința de judecată că nu avea statut de persoană publică în sensul Legii menționate”.

În concluzie, avocatul pârâtului a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind una neîntemeiată.

Aprecierea instanței de judecată:

7. Audiind explicațiile participanților la proces, examinând probele administrate într-o susținerea pretențiilor formulate și obiecțiilor înaintate, și raportându-le, per ansamblu, la prevederile legale, instanța de judecată, consideră necesar de a respinge cererea de chemare în judecată din considerentele ce vor fi expuse.
8. În conformitate cu prevederile art. 130 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
9. În ședința de judecată s-a constatat că prin prezenta acțiune reclamantul Morari Viorel invocă lezarea onoarei, demnității și reputației profesionale prin afirmațiile pârâtului expuse la 18 august 2021 în cadrul interviului la Radioul „Europa Liberă” care pot fi vizionate prin accesarea următorului link: [https://moldova.europalibera.org/a/ion-diacov-\(fost-procuror-%C8%99ef-chi%C8%99in%C4%83u\)-ast%C4%83zi-stoianoglo-nu-decide-nimic-/31416242.html](https://moldova.europalibera.org/a/ion-diacov-(fost-procuror-%C8%99ef-chi%C8%99in%C4%83u)-ast%C4%83zi-stoianoglo-nu-decide-nimic-/31416242.html), și anume :

„Adoptarea actualei legi în formula prezentată de Vladislav Gribincea și Viorel Morari va duce la criminalizarea procuraturii și va transforma-o într-o bătă politică”.

„Dar n-o mai schimbă! Până acum ședea în spate Chitroagă, acum o să stea Morari, Morari o să conducă procuratura, Morari s-a activizat... Iată, Morari acum a propus: „Stoianoglo, la pușcărie!”. Morari dictează din spate, Morari are un țahal de dolari, el doarme pe dolari, el are bani de vândut și el nu se teme. El nu vrea funcția înapoi, lui să-i dea garanție că n-au să-i facă nimic și să-i dea voie să se ocupe cu treburile lui. Atât!”.

„Ca o pildă, eu zic. Dacă vine Vladislav Gribincea, înseamnă că Morari o să stea acolo și o să-i spună: „Fă acolo, fă acolo...”. Ce știe Vladislav Gribincea, pe cine știe el? El trebuie să vină cu 3 adjuncți ai lui, pe cine o să aducă el? Oameni buni o să aducă, cinstiți”.

10. Instanța de judecată constată că, pe 19 august 2021 reclamantul a solicitat pârâtului printr-o cerere prealabilă, care a fost recepționată de către pârât la data de 21.08.2021 dezmințirea afirmațiilor defăimătoare și expunerea publică a scuzelor de rigoare, însă somația a rămas fără răspuns.
11. În context, instanța de judecată indică faptul că, potrivit prevederilor art. 16 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, cererea prealabilă se examinează în termen de 5 zile de către autorul informației și după caz, de către persoana juridică ce a răspândit această informație.
12. Totodată, potrivit art. 17 alin. (1) din aceeași lege, cererea de chemare în judecată cu privire la defăimare poate fi depusă în termen de 30 de zile, acest termen curge de la:
b) data expirării termenului pentru examinarea cererii prealabile.
13. În atare ordine de idei, cu referire la circumstanțele speței instanța de judecată constată că cererea de chemare în judecată a fost depusă în termen.
14. Instanța reține că art.1 alin.(1) a Legii cu privire la libertatea de exprimare, definește scopul de a garanta exercitarea dreptului la libera exprimare, precum și un echilibru între asigurarea dreptului la libera exprimare și apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale și vieții private și de familie ale persoanei.
15. Potrivit art.2 din Legea nr.64/2010 cu privire la libertatea de exprimare, termenii și expresiile utilizate în prezenta lege au următoarele semnificații: - *defăimare*— răspândire a informației false care lezează onoarea, demnitatea și/sau reputația profesională a persoanei; - *informație*— orice expunere de fapt, opinie sau idee sub formă de text, sunet și/sau imagine; - *judecată de valoare* – opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea față de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit.
16. Ținând cont de pretențiile înaintate de reclamant în fața instanței și circumstanțele elucidate în ședințele de judecată, instanța reține prevederile art. 32 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, potrivit căruia oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil, iar libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.
17. În același context, art. 3 alin.(1) al Legii nr.64/2010 cu privire la libertatea de exprimare, prevede că orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a comunica fapte și idei.
18. Pe de altă parte, în art. 7 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare se arată că, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie.
19. În conformitate cu art. 24 alin. (1) al Legii cu privire la libertatea de exprimare, reclamantul trebuie să dovedească următoarele: a) pârâtul a răspândit informația; b)

informația îl vizează și este defăimătoare; c) informația constituie o relatare cu privire la fapte și este în esență falsă; sau; d) judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient; e) existența și cuantumul prejudiciului cauzat.

Aliniatul (2) din același articol prevede că pârâtul trebuie să dovedească următoarele: a) informația nu este defăimătoare și/sau nu îl vizează pe reclamant; b) informația constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient; c) la momentul răspândirii informației, deși a luat toate măsurile de diligență, nu putea ști că prin acțiunile sale contribuie la răspândirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient; d) informația răspândită este de interes public.

Iar alin. (3) În cazurile ce vizează restrângerea libertății de exprimare, refuzul pârâtului de a dezvălui un secret profesional sau sursa de informare nu constituie temei suficient pentru admiterea acțiunii.

20. În acest context, instanța de judecată urmează a stabili dacă susținerile reclamantului privind încălcarea dreptului la reputație, onoare și demnitate sunt întemeiate, deoarece natura defăimătoare al informațiilor nu se prezumă, acest fapt trebuie de dovedit conform art.24 din Legea cu privire la libertatea de exprimare.
21. În aceeași ordine de idei, instanța evidențiază că prevederile legale citate supra, trebuie interpretate și aplicate în concordanță cu jurisprudența Curții Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere că libertatea de exprimare este garantată prin art. 10 din Convenția Europeană, care prin paragraful al doilea permite statelor să aducă anumite limitări acestei libertăți, cu condiția să respecte cerințele prevăzute de Convenție pentru valabilitatea lor.
22. Astfel, fiind statuat că, exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru (...) protecția reputației sau a drepturilor altora(...).
23. Pentru a fi convențională, ingerința în libertatea de exprimare trebuie să îndeplinească trei condiții cumulative prevăzute de paragraful 2 al art.10 CEDO, și anume: i) măsura să fie prevăzută de lege; ii) să urmărească unul din scopurile legitime prevăzute în paragraful 2; iii) și să fie necesară într-o societate democratică pentru atingerea lor.
24. Cu referire la prima condiție ca măsura să fie prevăzută de lege, instanța reține prevederile art.3 alin.(1), (2) și (3) al Legii cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23 aprilie 2010, care prevăd condițiile și temeiurile de limitare a libertății de exprimare. Iar, în privința condiției ca măsura să urmărească unul din scopurile legitime, instanța reține că unul din scopurile legitime prevăzute în paragraful 2 al art.10 din Convenție, este protecția reputației altora.
25. Respectiv, odată ce s-a constatat cu certitudine că măsura de limitare a libertății de exprimare este prevăzută de lege și a urmărit un scop legitim, în continuare urmează a fi examinată cea de a treia condiție și anume, dacă există un just echilibru între, pe de o parte, protecția dreptului consacrat de articolul 10 CEDO și, pe de altă parte, aceea a

dreptului reclamantului la protecția onoarei, demnității și reputației profesionale, care, ca elemente ale vieții private, sunt garantate de art.8 al Convenției.

26. Este de menționat că, determinând distincția clară între informații, denumite fapte, și opinii, denumite judecăți de valoare, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a remarcat că existența faptelor poate fi demonstrată, în timp ce adevărul judecăților de valoare nu este susceptibil de a fi dovedit.
27. În ce privește dreptul la reputație, instanța de judecată are în vedere că acesta face parte din drepturile personalității, drepturi ce ocupă poziția centrală în cadrul drepturilor personale nepatrimoniale aparținând persoanelor fizice. Totodată, se reține că granița dintre onoare și reputație este destul de greu de stabilit, ele putând fi considerate două fațete ale dreptului la demnitate, onoarea fiind un sentiment complex, determinat de percepția pe care fiecare persoană o are despre demnitatea sa, în timp ce reputația înseamnă felul în care o persoană este apreciată în societate, percepție ce poate să varieze de la o persoană la alta, cu mențiunea că reputația nu este înăscută, ci este, de cele mai multe ori, dobândită prin modul exemplar în care persoana se comportă în viața privată sau în cea socială.
28. Prin urmare, orice atingere adusă demnității omului și implicit, reputației sale, îl expune pe acesta excluderii într-o măsură mai mare sau mai mică din sfera relațiilor sociale.
29. Pe de altă parte, instanța are în vedere că libertatea de exprimare (invocată de către pârât în apărarea sa) este fundamentul esențial al unei societăți democratice, iar sub aspectul exercițiului dreptului la liberă exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că aceasta cuprinde dreptul de a avea și de a-și exprima opinia, dar și dreptul la informare. Totuși, libertatea de exprimare nu constituie însă o libertate absolută, iar exercițiul acestei libertăți este supus unor restrângeri și limitări.
30. În primul rând, în ceea ce privește contextul interviului, instanța reține că acesta a fost generat de necesitatea de a da curs unui interes general. Necesitatea de informare a publicului transpare din modalitatea în care este conceput interviul în cauză, premisa de la care pleacă autorul fiind opinia sa, fără a face o constatare faptică ca un lucru dovedit.
31. În al doilea rând, verificând caracterul pretins defăimător al expunerilor pârâtului, instanța constată că ultimul nu a expus constatări, fapte ci doar și-a expus opinia.
32. În al treilea rând, sub aspectul raportului dintre fapte și judecăți de valoare, instanța are în vedere faptul că instanța de contencios al drepturilor omului (CtEDO) a distins în mod constant, în jurisprudența sa, între fapte și judecăți de valoare, arătând că fapta de a acuza o anumită persoană implică obligația de a furniza o bază factuală suficientă. În privința celor din urmă, CtEDO a stabilit că o judecată de valoare se poate dovedi excesivă dacă este lipsită total de o bază factuală.
33. În acest sens, instanța de judecată reține că pârâtul nu a acționat cu rea-credință, prin a-și expune opinia vis-a-vis de un subiect, mesajul fiind bazat pe dreptul la liberă exprimare, garant și de art. 32 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, potrivit căruia oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil, iar

libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

34. La rândul lor, judecățile de valoare nu depășesc limitele criticilor acceptabile în temeiul art. 10 CEDO, instanța reținând că nu sunt lipsite total de o bază reală. Instanța de judecată are în vedere, de asemenea, faptul că libertatea jurnalistică cuprinde și posibila recurgere la o anumită doză de exagerare, ba chiar de provocare. Jurisprudența CtEDO este în sensul că libertatea de exprimare acoperă nu numai informațiile și ideile care sunt primite favorabil sau care sunt considerate inofensive sau indiferente, ci și pe acelea care offensează, șochează sau îngrijorează statul sau un anumit segment al populației.
35. Din contextul afirmațiilor, având natura judecăților de valoare se poate aprecia că unele aserțiuni ar deranja, însă instanța apreciază că pârâtul nu a depășit doza de exagerare și de provocare admisibilă, prin expunerea opiniei raportată la subiectul interviului și la chestiunile pe care autorul a dorit să le supună dezbaterii publice.
36. Astfel, funcția publică și persoanele care o exercită sau au exercitat-o constituie subiecte de interes public ce este imperios necesar a fi dezbătute în spațiul public, iar pârâtul și-a susținut opinia, ceea ce conduce instanța la concluzia că acesta a acționat cu bună-credință, respectiv cu scopul de a informa publicul cu privire la o chestiune de interes general, dar nu cu intenția de a afecta în reputația reclamantului.
37. Instanța consideră drept acceptabilă doza de exagerare, limbajul și termenii folosiți de pârât fiind meniți să stârnească interesul ascultătorilor.
38. Expresia: „*Adoptarea actualei legi în formula prezentată de Vladislav Gribincea și Viorel Morari va duce la criminalizarea procuraturii și va transforma-o într-o bătă politică*”, reprezintă opinia pârâtului vi-a-vis de propunerile la proiectul Legii cu privire la procuratură, care de altfel reclamantul a recunoscut că a făcut parte din grupul de lucru, și că dispoziția de constituire a grupului de lucru a fost publică.
39. Expresia : „*Dar n-o mai schimbă! Până acum ședea în spate Chitoroagă, acum o să stea Morari, Morari o să conducă procuratura, Morari s-a activizat... Iată, Morari acum a propus: „Stoianoglo, la pușcărie!”*”. Morari dictează din spate”, la fel, reprezintă o concluzie a pârâtului, bazată pe presupuneri. Or, pârâtul a explicat că chiar dacă în prezent reclamantul nu activează în calitate de procuror, consideră că opinia ultimului este luată în considerație de foștii colegi ai reclamantului.
40. Pentru analizarea expresiei : „*Morari are un țahal de dolari, el doarme pe dolari, el are bani de vândut și el nu se teme*”, trebuie privit contextul în care a fost utilizat acest joc de cuvinte.

Astfel, nu se poate reține afirmațiile reclamantului precum că pârâtul prin această expresie a avut în vedere că proveniența banilor ar fi alta decât din activități legale, adică din acțiuni ilicite. Or, pârâtul a explicat în ședința de judecată că este aprecierea sa personală referitoare la veniturile reclamantului. Împrejurarea că au fost folosite cuvinte care deranjează nu imprimă afirmației caracter ilegal, atâta timp cât a fost utilizat în scop stilistic, parte a comunicării ca formă de expresie. Dincolo de orice apreciere, expresia semnifică o apreciere subiectivă a pârâtului vis-a-vis de situația financiară a reclamantului. În orice caz, dovada privind starea materială a reclamantului, modul de

dobândire a averii revine acestuia.

41. Cât privește expresia : „*Ca o pildă, eu zic. Dacă vine Vladislav Gribincea, înseamnă că Morari o să stea acolo și o să-i spună: „Fă acolo, fă acolo... ”. Ce știe Vladislav Gribincea, pe cine știe el? El trebuie să vină cu 3 adjuncți ai lui, pe cine o să aducă el? Oameni buni o să aducă, cinstiți*”, instanța evidențiază că această expresie nu poate afecta reputația profesională a reclamantului. Or, după cum s-a constatat în dezbateri judiciare, pârâtul a explicat că prin această expresie de fapt îl poziționează pe Morari Viorel ca un profesionist.
42. În orice caz, deși pârâtul a adoptat un stil incisiv, folosind un limbaj acid, în speță nu se poate reține caracterul defăimător al afirmațiilor. Instanța reține că în mare parte afirmațiile pârâtului conțin judecăți de valoare. Adică acesta nu încearcă să-și prezinte opiniile ca fiind o realitate incontestabilă, ci revine publicului marja de apreciere asupra celor prezentate.
43. Prin urmare, expunerile pârâtului sunt elemente de fapt care au stat la baza constatării instanței în sensul că afirmațiile în litigiu nu au depășit limitele libertății de exprimare.
44. În concluzie, utilizarea unor expresii metaforice nu constituie un criteriu decisiv în evaluarea mesajului în măsura în care recursul la vulgaritate poate servi unor rațiuni stilistice (cauza Tuțalp contra Turciei). Este esențial ca limbajul utilizat să nu fie subordonat unicului scop de a insulta. Caracterul satiric, ironic al limbajului folosit de pârât nu este de natură, prin el însuși, să prejudicieze imaginea reclamantului câtă vreme faptele și actele sunt cele care caracterizează imaginea publică a unei persoane. Criteriile în baza cărora se apreciază onoarea, demnitatea, reputația unei persoane publice cum este și reclamantul, sunt altele decât cuvintele utilizate de pârât în interviul acordat, neputându-se considera că realizările și atributele ce i se cuvin ar fi știrbite ca o consecință a afirmațiilor pârâtului.
45. Instanța nu neagă caracterul lipsit de originalitate al afirmațiilor pârâtului în cadrul interviului din 18 august 2021 la Radioul „Europa Liberă”, însă contextul în care au fost exprimate opiniile pârâtului, reprezintă o formă de exprimare specifică satirei, ce implică în mod natural să irite și să provoace.
46. Astfel, cum s-a subliniat anterior, relevant sub acest aspect este ca persoana în cauză să acționeze cu bună-credință, or în jurisprudența CtEDO s-a statuat că atitudinea subiectivă a celui ce face afirmația este elementul determinat al aprecierii comportamentului său (Cumpana și Mazare vs România) și că exprimarea făcută sub imperiul emoției și indignării comportă mai multă persivitate (De Haes și Gijssels vs Belgia).
47. În concluzie instanța conchide că, nu sunt temeiuri pentru a admite cererea reclamantului privind constatarea lezării onoarei, demnității și reputației profesionale prin afirmațiile pârâtului expuse în cadrul interviului și difuzate direct de la radio „Europa Liberă”.
48. Concomitent, din considerentele că pretențiile cu privire la dezmințirea informațiilor false și defăimătoare, obligarea la exprimarea scuzelor publice, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată sunt subsecvente pretenției cu privire

la constatarea lezării onoarei, demnității și reputației profesionale prin afirmațiile expuse în cadrul interviului și difuzate direct de la radio „Europa Liberă”, instanța de judecată le va respinge ca neîntemeiate.

49. Din aceste considerente, instanța a ajuns la concluzia respingerii ca neîntemeiată a acțiunii civile intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Morari Viorel către Diacov Ivan privind constatarea lezării onoarei, demnității și reputației profesionale prin afirmațiile expuse în cadrul interviului și difuzate direct de la radio „Europa Liberă”, obligarea de dezmințire în mod public a informației defăimătoare și de a cere scuze în cadrul unei conferințe de presă, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.
50. În conformitate cu art. art. 94, art. 238-241 Cod de procedură civilă, instanța de judecată

H O T Ă R Ă Ș T E:

Se respinge ca neîntemeiată acțiunea civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Morari Viorel către Diacov Ivan privind constatarea lezării onoarei, demnității și reputației profesionale prin afirmațiile expuse în cadrul interviului și difuzate direct de la radio „Europa Liberă”, obligarea de dezmințire în mod public a informației defăimătoare și de a cere scuze în cadrul unei conferințe de presă, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

Hotărârea cu drept de apel la Curtea de Apel Chișinău, în termen de 30 zile din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Diana Tricolici